

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 26/39970-6
Saksbehandler Elisabeth H Mathisen

Utvalg	Møtedato
Hovedutvalg for samferdsel og mobilitet	28.05.2026

Innspill til ruteplan for persontransport på jernbane i 2028

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Agder fylkeskommune er opptatt av at persontogtilbudet skal være attraktivt, enkelt, trygt og forutsigbart, og oversender dette innspillet til ruteplanen for Sørlandsbanen og Arendalsbanen fra 2028:
  - a) Tilbudet på Sørlandsbanen bør økes til to-timers frekvens.
  - b) Dagens stoppstruktur på Sørlandsbanen og Arendalsbanen må beholdes.
  - c) Redusert reisetid, økt regularitet og punktlighet vil øke togets konkurranseevne og må prioriteres.
  - d) Tilgjengelig og stabil digital infrastruktur på hele strekningen mellom Stavanger og Oslo er avgjørende for at toget skal være en reell konkurrent til andre alternativer.
  - e) Arbeidspendlere vest og øst for Kristiansand skal ha et reelt og pålitelig tilbud på hverdager. Toget via Vennesla til Kristiansand bør i større grad tilpasses pendlernes behov.
  - f) Toget skal være et tilbud også for fritidsreiser, og tilbudet lørdager og søndager fra/til Oslo og fra/til Stavanger er viktig i denne sammenheng.
  - g) Jernbanedirektoratet, togoperatør og Agder kollektivtrafikk bør finne løsninger for tilbringertjenester, billettering, takster, priser og reisegarantier, som vil gi et enklere og mer sømløst reisetilbud.
  - h) Togoperatøren oppfordres til dialog med fylkeskommunens reiselivsgruppe for å se på markedsføring og reisepakker knyttet til destinasjoner på Sørlandet.

Vedlegg

Presentasjon fra VY til Jernbaneplattform Agder 30 april 2026

[Rutetabell for Sørtoget 2026 \(Go-Ahead Nordic\)](#)

[Rutetabell Arendalsbanen 2026 \(Go-Ahead Nordic\)](#)

Sammendrag

Jernbanedirektoratet har bedt Agder fylkeskommune om innspill til persontogtilbudet på Sørlandsbanen inkludert Arendalsbanen. Agder fylkeskommune er opptatt av persontogtilbudet skal være godt og forutsigbart for innbyggerne i Agder.

For at toget skal ha en funksjon som kollektivtransportens indre stamlinje er det viktig at tilbudet økes til to-timersfrekvens, at dagens stoppstruktur beholdes, at digital infrastruktur forbedres og at reisen oppleves som trygg og enkel. Agder fylkeskommune vektlegger også viktigheten av jevnlig dialog mellom direktoratet, togoperatør, Agder kollektivtrafikk og Agder fylkeskommune for å gi innbyggere et bedre, enklere og mer sømløst reisetilbud.

Saksopplysninger

Togets rolle i Agder

I Agder er det stort engasjement knyttet til jernbanen. Persontogtilbudet på Sørlandsbanen og Arendalsbanen er en viktig del av kollektivtilbudet i fylket, og togets funksjon som kollektivtransportens indre stamlinje. I distriktene kan toget være det eneste tilbudet for jobb- og studie-/skolereiser. I nasjonal sammenheng har toget på Sørlandsbanen status som fjerntog som kjører lange strekninger (hovedsakelig mellom ulike landsdeler i Norge) og binder de største byene sammen.

Ruteplanprosessen

Ruteplanen (rutetabellen) gjelder i ett år (fra desember til desember). Ruteplanen tas opp på fylkeskommunens to årlige dialogmøter med Jernbanedirektoratet, som er oppdragsgiver for persontogoperatørene og kan komme med tydelige føringer for ruteplanene.

Fylkeskommunene har anledning til å gi innspill tidlig i prosessen, før persontogoperatøren sender sin ruteplansøknad til Bane NOR, som har ansvaret for å fordele kapasiteten på jernbanesporet i Norge. Kapasiteten deles mellom persontog, godstog og vedlikehold for å utnytte jernbaneinfrastrukturen best mulig. Bane NOR ser togtilbudet på Sørlandsbanen i sammenheng med den samlede trafikkavviklingen inn og ut av Oslo S, hvor kapasiteten er begrenset.

Etter at søknaden om ruteplan er behandlet hos Bane NORs er det Jernbanedirektoratet som godkjenner endelig ruteplan.

Fra 2028 er det Vy som er persontogoperatør på Sørlandsbanen og Arendalsbanen.

Innspill til saken

Jernbanepattform Agder er vårt regionale samarbeid for å fremme satsing på jernbane og ta opp aktuelle utfordringer knyttet til person- og godstransport. Samarbeidet kan gi innspill til hovedutvalg for samferdsel og mobilitet i politiske saker. Jernbanepattform Agder ble invitert til et møte hvor Vy la frem et forslag til ruteplan for 2028 i april 2026. Forlaget Vy presenterte ligger vedlagt denne saken.

Administrasjonen har ikke notert særskilte innspill fra Jernbanepattform Agder som skal videreformidles til hovedutvalget. AKT har oppgitt at det er svært få elever i Agder som har skoleskyss med tog, men påpeker at det er positivt for skoleskyssen at toget ankommer tidligere på Audnedal stasjon (tog fra Oslo S mot Stavanger). AKT oppgir at tilbringertilbudene som korresponderer med togtilbudet kan justeres etter gjeldende ruteplaner. Av andre innspill la flere regioner i Agder vekt på at toget har en viktig rolle for turisme og fritidsreiser i helger og ferier i kunnskapsgrunnlaget for stasjonsområder i Agder¹.

---

¹ Sak 22/25 til hovedutvalg for samferdsel og mobilitet om oppdatert kunnskapsgrunnlag for stasjonsområder i Agder.
Dokumentnr.: 26/39970-6

Vurderinger

Fylkeskommunedirektøren legger vekt på at togtilbudet på Sørlandsbanen spiller en viktig rolle for god mobilitet for innbyggerne i Agder. Videre er persontogtilbudet av betydning for regionsutviklingen og for bo- og arbeidsmarkeder i Agder. Dette kommer også tydelig frem av målsettingene i Regionplan Agder 2030 og Regional plan for mobilitet 2023-2033 (mobilitetsplanen).

Fylkeskommunedirektøren er derfor positiv til at Jernbanedirektoratet gjennomfører årlige dialogmøter med fylkeskommunen og at Vy har tatt kontakt i forbindelse med ruteplanene som skal gjelde fra 2028, som styrker samhandlingen som er helt nødvendig for å nå de felles målene i Regionplan Agder 2030 om å bli et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår og for å nå målsettingene i mobilitetsplanen om å sammen gjøre reisene på Agder enkle, trygge og grønne.

Fylkeskommunedirektøren vektlegger følgende:

- Det er viktig å opprettholde dagens tilbud på Sørlandsbanen og Arendalsbanen som et minimum. Tilbudet bør styrkes til avganger hver andre time (to-timers frekvens) og avganger til samme tidspunkt hver annen time (stive rutetider). Dette vil gi reisende et bedre tilbud med økt forutsigbarhet. Både økte avganger og stive rutetider vil gjøre reisen lettere å planlegge og gi en enklere reise.

Toget skal være et tilbud også for fritidsreiser, det er viktig med et tilbud på lørdager og søndager fra/til Oslo og fra/til Stavanger.

- Dagens stopp på stasjonene langs Sørlandsbanen og Arendalsbanen (stoppstruktur) må beholdes. Betydningen av dagens stoppstruktur har stor betydning for mobiliteten i fylket – særlig for indre Agder.
- Redusert reisetid, økt regularitet og punktlighet vil øke togets konkurransevne og fører til bedre reiseopplevelser, og bør etterstrebes.
- Tilgjengelig og stabil digital infrastruktur langs hele reisen vil være avgjørende for at toget skal være en reell konkurrent mot andre reisealternativer og dette vil bygge oppom en enklere og mer behagelig reise.
- Arbeidspendlere vest og øst for Kristiansand skal ha et reelt tilbud på hverdager.

Dagens pendlingstilbud fra vest må beholdes samtidig som tilbudet som passerer Vennesla stasjon med ankomst Kristiansand stasjon bør forbedres. Dette vil bidra til at toget blir et reelt og konkurransedyktig alternativ til personbil slik at kristiansandsregionen når sine målsettinger om nullvekst i personbiltrafikken. Et reelt pendletilbud via Vennesla til Kristiansand er ikke inne i Vys første skisse hvor første tog fra Vennesla til Kristiansand på hverdager har avgang kl. 09.22 (mot dagens avgang kl. 08.42).

- Tilbringertjenester, billettering, takster, priser og reisegarantier har stor betydning for de reisende. Agder fylkeskommune er opptatte av sømløs mobilitet, helhetlige reiser og gode bytte- og knutepunkt, og fylkeskommunedirektøren ber Jernbanedirektoratet og persontogoperatøren ivareta god dialog med Agder kollektivtrafikk for å finne løsninger innen disse områdene.

Agder satser også på reiselivsutvikling og besøk til regionen, og ber persontogoperatøren ta initiativ ovenfor fylkeskommunens reiselivsgruppe for å se på markedsføring og reisepakker knyttet til destinasjoner på Sørlandet.

Regionplan Agder 2030

Formålet med Regionplan Agder 2030 er å utvikle Agder til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region i 2030 – et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår. Vi skal ta hele Agder i bruk og målbildet i 2030 er at vi tar grønne reisevalg i hele regionen, og det er lagt til rette for nullutslippsløsninger for personmobilitet og godstransport. Det skal være enkelt og attraktivt å reise kollektivt til daglige gjøremål. Å reiser med toget bidrar til å redusere utslipp sammenlignet med å reise med andre transportformer.

Regional plan for mobilitet 2023-2033 og byvekstavtalen for kristiansandsregionen

Det overordnede målet for Regional plan for mobilitet 2023-2033 er at vi sammen gjør reisene på Agder enkle, trygge og grønne. Videre har planen 23 steg frem mot 2033 hvorav steg 1 lyder å få flere til å reise med kollektivtransport, steg 3 er å få helhetlig reiseinformasjon og én billett, og steg 5 er å styrke togets funksjon som indre stamlinje i kollektivtransporten.

Planen oppgir blant annet at vi skal:

- Jobbe for at flere vest og nord for Kristiansand får muligheten til å benytte lokale/regionale tog på daglige reiser.
- Utrede Arendalsbanens funksjon og hvordan kollektivtilbudet på denne strekningen bør være.

Byvekstavtalen for kristiansandsregionen, som ble vedtatt høsten 2024, har mål om å fremme kollektivtransport, sykling og gange, samtidig som biltrafikk og klimagassutslipp reduseres.

Økonomiske konsekvenser

Saken gjelder et høringsinnspill, og har ingen direkte økonomiske konsekvenser for Agder fylkeskommune.

Konklusjon

Agder fylkeskommunes innspill til persontogtilbudet på Sørlandsbanen, inkludert Arendalsbanen og Jærbanen, gjenspeiler at reisene på Agder skal være trygge, enkle og grønne. Persontogtilbudet skal være godt og forutsigbart for innbyggerne våre. For at toget skal ha en funksjon som kollektivtransportens indre stamlinje er det viktig at tilbudet økes til totimers frekvens, dagens stoppstruktur beholdes, at digital infrastruktur forbedres og at hele reisen sees i sammenheng. Videre er det nødvendig med dialog for å komme frem til gode løsninger, og felles forståelse av muligheter og utfordringer for togtilbudet og jernbanen.

Kristiansand, 11.05.2026

Tine Sundtoft
fylkeskommunedirektør

Inger Ann Fidjestøl
konst. fylkesdirektør